

Kulturdepartementet
Pb 8030 Dep
0030 OSLO

Dato: 30.09.2014

Vår ref: 14/1944 - 7 GC (14/26149)

Deres ref:

Høringssvar: NOU 2014:2 Lik og likskap - om betaling for kremasjon, gravlegging og grav

Borg bispedømmeråd vil innledningsvis understreke at vi mener de kirkelige fellesrådene er godt egnet til å utføre oppgavene som gravplassforvaltere. Praksis har vist at kirkelig fellesråd har nødvendig bemanning og kompetanse til å utføre dette arbeidet på vegne av offentligheten.

Kirkelig fellesråd som gravferdsforvalter har tilpasset seg de endringer som er kommet i lovgivningen og har inntatt en livssynsåpen rolle i utøvelsen av forvalteransvaret. Dette bekreftes blant annet i rapportene fra de årlig lovpålagte møtene som fellesrådene har med tros- og livssynssamfunn i kommunene.

Borg bispedømmeråd takker for en grundig og gjennomarbeidet utredning med et godt faktagrunnlag i NOU 2014:2 – Lik og likskap.

Utvalget, nedsatt i 2012, fikk som oppgave å utrede rettslige og økonomiske spørsmål knyttet til avgifter i forbindelse med gravlegging. I utvalgets innstilling er likebehandling en bærende tanke. I tillegg har utvalget fastslått seks prinsipper for gravferdslovgivningen:

1. Gravlegging er et offentlig ansvar og skal være uten kostnad for de etterlatte
2. Gravplassene skal være allmenne, dvs. felles for alle
3. Forvaltningen skal legge til rette for at gravlegging skjer med respekt for personlig livssyn i tråd med føringene til vedkommende livssynssamfunn
4. Lovgivning skal likestille gravferdsformene og ikke stimulere til å velge den ene fremfor den andre
5. Ett menneske får en grav
6. Med tiden blir graven slettet og gravminne tatt bort

Borg bispedømmeråd slutter seg til disse prinsippene, men vil påpeke at gravplassene representerer et kollektivt minne hvor historie og tradisjoner videreføres. Det er derfor viktig at bestemmelsen i gravplassforskriften § 27 blir vurdert og aktivt brukt av

gravplassforvalter. Behovet for gjenbruk etter prinsipp 6 må aldri føre til at verneverdige gravminner blir slettet.

Borg bispedømmeråds kommentarer til utvalgets forslag er som følger:

Kistegravlegging og kremasjon likestilles økonomisk og juridisk som gravferdsform

Borg bispedømmeråd støtter utvalgets forslag om å fjerne kremasjonsavgiften, dette med bakgrunn i prinsippet om likebehandling. At den allerede er fjernet i flere kommuner, er et ytterligere argument. Dette forutsetter statlig overføring til kompensasjon for kommunenes økte utgifter.

Ansvar for båretransport til krematoriet foreslås flyttet fra NAV til gravplassforvaltningen

Borg bispedømmeråd støtter forslaget om overføring av ansvaret for båretransport fra NAV til gravplassforvaltningen. Vi vil også åpne for å gi kirkelig fellestråd mulighet til å overta selve transporten ved bruk av egne biler.

Kommunene skal være pliktig til å ta i mot utenbygds gravlegging. Brukerbetalingen for gravlegging i en annen kommune enn avdødes bostedskommune oppheves.

Pr i dag synes dette å ha en begrenset praktisk betydning.

Spørsmålet er hvilket omfang dette kan få når det blir «fritt frem». Vi ser to utfordringer ved forslaget:

1. Beregning av fremtidig kapasitet: Adgangen kan skape press i enkelte kommuner og 3%-regelen kan bli vanskelig å innfri. Utfordringen kan bli størst for mindre kommuner, da det kan tenkes at flere ønsker å bli begravd i den kommunen der de er født, selv om de har bodd store deler av livet i Oslo, Stavanger eller andre steder med stor tilflytting. Tilflyttingskommunene må uansett planlegge for økt folketall.
2. Oppgjør kommunene imellom må bli minst mulig administrativt krevende. Kostnadene ved gravlegging varierer fra kommune til kommune, og å finne en «riktig» takst kan bli vanskelig. Taksten bør bestemmes sentralt og være lik for alle.

Et annet poeng kan være at det nå utredes sammenslåing av flere kommuner. En slik sammenslåing vil kunne påvirke dette punktet. Oppsummert er Borg bispedømmeråd av den oppfatning at hensynet til den enkelte veier tyngre enn de tekniske betenkeligheter knyttet til forslaget, og støtter det derfor.

Endring av avgiften for feste av grav slik at innbyggerne behandles likt

Den praksis som har vært pr i dag har vært vanskelig å forklare og forsvare. Borg bispedømmeråd har behandlet klagesaker på området. Å skulle betale en årlig avgift i et

uvisst antall år for en fremtidig tjeneste, er en ordning som ikke er i samsvar med folks generelle oppfatninger av rimelighet. Borg bispedømmeråd støtter derfor forslaget fra utvalget.

Tiltak for å få bedre statistikk og mer forskning på gravferdsområdet

Borg bispedømmeråd støtter forslaget og forutsetter klar bestilling til kommunene om hva det skal rapporteres på til KOSTRA.

Endringer i forvaltningsoppgaver

Borg bispedømmeråd mener at bispedømmerådene fortsatt bør være godkjenningsinstans etter gravferdsloven og forskriften. Det harmonerer med at kirkelig fellesråd er et kirkelig organ.

De fleste gravplasser her i landet er knyttet opp til kirkebygg og er en del av kirkens omgivelser. Etter kirkelovens § 21, siste ledd har biskopen delegert myndighet til å dispensere fra 60-meters regelen. Bestemmelsen vil kunne komme til anvendelse ved bygging/omgjøring av driftsbygninger, bårehus og lignende i tilknytning til kirkegården.

Vi støtter forslaget om et sentralt organ som har tilstrekkelig kompetanse til å ivareta saksområdet. Organet bør knyttes opp til nåværende rådgiver for gravplassaker. I motsetning til utvalget, mener vi at organet bør være tilknyttet en bispedømmeadministrasjon og ikke et fylkesmannsembete.

Når det gjelder klagesaker etter gravferdsloven og forskriften, mener vi klagebørene bør behandles av fylkesmannen og ikke bispedømmene. Disse har en annen juridisk karakter enn areal- og bygningssaker.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Overføringene fra kommunen bør være øremerkede midler til gravferdsforvaltning, både de som skal kompensere for bortfall av inntekter, og de som påføres ved utvidelse av oppgaver.

Forslag som utvalget vurderer til å være på siden av mandatet

Etter vårt syn bør myndighet til å innvilge askespredning kunne overføres til gravferdsforvaltningen, under forutsetning av at de samme regler som gjelder pr. i dag håndheves.

Borg bispedømmeråd mener at det å begrense askespredning til et avgrenset område på gravplassen ikke er forenlig med grunntanken bak askespredning.

Videre er Borg bispedømmeråd svært tvilende til om det er mulig å få til askespredning på en verdig måte slik utvalget foreslår og likeså hvilke konsekvenser askepredningen vil få i miljøet over tid. Det vil også kunne bli til sjenanse for andre som besøker gravplassen.

Før departementet tar stilling til om askespredning på gravplassene skal tillates, bør det innhentes erfaringer fra land hvor askespredning på kirkegårder har vært tillatt gjennom flere år, f.eks. i Danmark.

Det bør kunne åpnes for gravlegging i kolumbarium på gravplass under forutsetning av at kolumbariet inngår som et naturlig element på gravplassen, både når det gjelder form, størrelse og farger.

Borg bispedømme støtter forslaget om tillegget i gravferdsloven 23b om opprettelsen av et lokalt gravplassutvalg. Styrken med et slikt utvalg er at det er lokalt forankret med god kunnskap om forholdene i nærområde

Med vennlig hilsen

Per Johan Bjerkeli
Stiftsdirektør

Grete Christophersen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:
Kulturdepartementet

Pb 8030 Dep

0030

OSLO